

imod; 15 (SF, EL og KRF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 205: Forslag til lov om ændring af lov om universiteter m.fl. (universitetsloven).

Af forskningsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 24/3 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lise Hækkerup (S):

Da man for nylig spurgte universitetsfolk forskellige steder i verden, hvor de i givet fald ville anbefale deres børn at studere, kom de danske universiteter blandt de 10 øverste på verdensranglisten, og det er selvfølgelig et resultat, vi kan glæde os over, for regeringens målsætning om Danmark som foregangsland gælder naturligvis også for universiteterne.

Men for at man kan holde fast i det høje niveau, som de danske universiteter befinder sig på, gælder det hele tiden om at tilpasse sig forandringerne og udviklingstendenserne i samfundet, og flere initiativer vedrørende tilpasning til en mere tidssvarende universitetsverden er allerede taget fra regeringens side. Det gælder ansættelsesbekendtgørelsen, og det gælder lovinitiativet om opfindelser, men mest visionært er nok det forslag, der behandles i dag, og her tænker jeg især på den del af forslaget, der omhandler udviklingskontrakterne.

Universiteternes hovedformål er at drive forskning, at uddanne til højeste videnskabelige niveau og ikke mindst at formidle videnskabelige forskningsresultater til det omgivende samfund.

Med udviklingskontrakter får landets universiteter for alvor lejlighed til at vise deres ambitionsniveau: Vil de stadig rangere blandt verdens mest eftertragtede, tør de forsøge noget, som endnu ikke er forsøgt, vil de udvikle og opdyrke områder, som hidtil har været lavt prio-

riteret, og som der måske i første omgang ikke er så meget prestige i og tradition for, og hvem vil de i givet fald sammenligne sig med for at nå målene?

Alt det har universiteterne nu lejlighed til at gennemtænke, til at formulere og til at efterprøve i en dialog med ministerierne.

Med forslaget er der lagt op til meget vidtgående rammer: Universiteterne kan udvikle sig, som de vil, efter de retningslinjer, der er aftalt med ministerierne.

I Folketinget har vi for nylig drøftet det fravær af kvindelige forskere, som sammen med den skæve aldersfordeling blandt professorerne udgør et samfundsproblem. Og det ville efter min mening være glædeligt, hvis den problematik blev formuleret som en del af en udviklingskontrakt, ligesom det vil være oplagt at fokusere på problemet omkring de naturvidenskabelige uddannelser.

I bemærkningerne til lovforslaget fremhæves det, at både de studerende og personalegrupperne inddrages i processen med at drøfte mål og strategier, og det finder jeg positivt, for såvel de studerende som TAP'erne er vigtige brikker i det samlede billede af universiteterne.

Der bevilges årligt 10 milliarder forskningskroner, og det er i sig selv et klart signal om, at Danmark prioriterer forskningen højt, men det forventes til gengæld også, at der kvitteres for det beløb.

Lovforslaget er en klar tilkendegivelse af, at tilliden til universiteterne er til stede.

Udviklingskontrakterne kan, sammen med den øgede studentereindflydelse, sammen med den stærkere placering af de fuldtidsansatte ph.d.'ere og sammen med forslaget om et forpligtende samarbejde i form af sammenlægninger af universiteter imellem, bidrage til, at forskningsmiljøerne bliver stærkere, og at der opnås en optimal udnyttelse af de danske forskningsressourcer, så de danske universiteter fortsat kan hævde sig blandt de ypperste målt med den internationale målestok.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlggaard (KF):

Den socialdemokratiske ordførers bemærkning om, at det er et problem, at der ikke er så mange kvindelige forskere, får mig til at spørge: Hvorfor er dét et problem? Det afgørende er vel, at vi har nogle gode og dygtige og kvalificerede forskere; så er kønnet da underordnet.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Jeg finder, at det er et samfundsproblem og et demokratisk problem. På trods af, at der bliver uddannet lige mange mænd og kvinder ved landets universiteter, viser der sig altså den uheldige tendens, at det f.eks. kun er 6 pct. af landets professorer, der er kvinder. Det synes jeg er en mærkelig ting. Og vi har drøftet det her i Folketinget, og alle partierne var enige i, at vi skulle drøfte det, også De Konservative.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Den socialdemokratiske ordfører skal ikke tage Det Konservative Folkeparti til indtægt for vanvittige synspunkter. Det Konservative Folkepartis politik på dette område er, at kvaliteten er afgørende. Er der flere ansøgere, så tager man den bedst egnede. Så kan man, hvis man vurderer, at der er nogle, der står lige, og kønsfordelingen er skæv, tage den kvindelige ansøger; det er jo klart. Men ellers er det kvaliteten, der er afgørende.

At det er mærkeligt, at der kun er få kvinder blandt landets professorer, ja, eller også er det naturligt, jeg ved det ikke. Det afgørende for os er kvaliteten og ikke noget som helst andet.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Ja, nu tror jeg altså, debatten tager en anden drejning end det, der står på dagsordenen.

Selvfølger er det kvaliteten, der er det afgørende, vil jeg sige til hr. Frank Dahlgaard. Det gælder enhver ledelse, det gælder et partis ledelse, det gælder naturligvis også et universitets ledelse, osv.

Det er, som om der er nogle fantastisk mandschauvinistiske tendenser til stede i denne sag og i det her parti. Det er som om, at fordi man drøfter, og fordi man påpeger det problem, at der er en mangel og et fravær af kvindelige forskere, så insinuerer man i samme åndedrag, at de kvindelige forskere skulle være B-forskere. Det er ikke tilfældet.

Hvis hr. Frank Dahlgaard havde fulgt debatten om de manglende kvindelige forskere, så tror jeg også, hr. Frank Dahlgaard ved og ville være vidende om, at når de kvindelige forskere f.eks. søger en stilling, så får de den også. Men det er altså en helt anden problemstilling end den, vi drøfter i dag, hvis jeg må være så fræk at henvise til forretningsordenen.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Jamen det er jo ikke mig, der har bragt dette her emne op. Det er den socialdemokratiske ordfører, der betegnede det som et stort samfundsmæssigt problem, at der var så få kvindelige forskere. Så det er ikke mig, der har bragt det op.

Men forudsætningen for at få en professorstilling eller en ledende stilling hvor som helst, er som regel, at man søger den. Og hvis der ikke er særlig mange kvinder, der søger, så er det også svært, at der bliver mange kvindelige professorer og forskere i øvrigt. Jeg ved ikke, om det er noget samfundsmæssigt problem andet end i nogle kønsfikserede hjerner.

(Kort bemærkning).

Lise Hækkerup (S):

Jeg nævnte fravær af kvindelige forskere som én ting, som kunne indgå i en udviklingskontrakt. Jeg nævnte samtidig den bias eller den aldersfordeling eller manglende aldersfordeling, man har blandt det videnskabelige personale på universiteterne. Det viser sig, at der er en voldsom overvægt af ældre forskere på universiteterne.

Jeg nævnte også det problem, de naturvidenskabelige uddannelser har, som værende noget, man passende kunne få ind i en udviklingskontrakt, for at give nogle eksempler på, hvad man bl.a. kunne fokusere på i den her debat.

Karen Rønde (V):

Venstre har med interesse læst forskningsministerens forslag til ændringer af universitetsloven, for ud fra ministerens rumlen i efteråret med kontrakter og ledelsesreformer havde vi oprigtigt håbet, at ministeren barslede med en ordentlig elefant. Men desværre er elefanten endt med at blive til en meget lille mus.

Venstre har såmænd ikke noget imod, at man forsøger sig med kontraktstyring, men vi mener, det er naivt at tro, at kontrakter alene kan afstedkomme de forandringer, der er nødvendige. Det kræver redskaber af en helt anden styrke.

Venstre har heller ikke noget imod, at de studerende får mere formel indflydelse, selv om vi måske synes, det skal gøres mere klart, hvilke beslutninger de studerende egentlig har krav på at deltage i. Det er dét snarere end den formelle møde- og stemmeret, der er problemet i dag. Under alle omstændigheder er det dog ikke

ændringer, der vil rykke afgørende på problemerne. Dertil er de etablerede kræfter på universiteterne for indspiste.

Og det står alvorligt til. Et eksempel er naturvidenskab på Københavns Universitet. I stedet for at fremtidssikre fakultetet ved at satse på de unge kræfter har man valgt den kortsigtede løsning af sine økonomiske problemer: at følge et sidst ind først ud-princip, så de unge forskere ikke kan blive fastansat.

Et andet eksempel er etableringen af IT-Højskolen, hvor forskningsministeren åbenbart følte det nødvendigt at etablere en styringsstruktur, der er uafhængig af universiteternes, for at få højskolen til at fungere med det absurde resultat, at landets største forskningsinstitution, Københavns Universitet, ikke deltager i højskolens arbejde.

I stedet for denne mus af et lovforslag burde forskningsministeren have læst og ladet sig inspirere af Danmarks Forskningsråds nylig fremkomne oplæg om en ny ledelsesstruktur på universiteterne. Rådet foreslår et flertal af eksterne i konsistorium og fakultetsråd samt ansatte rektorer og dekaner, imod at universiteterne får en større dispositionsfrihed.

Det er et forslag, Venstre gerne lader sig inspirere af, for kun en stærk ledelse kan bringe universiteterne ind i det nye årtusinde. Her kræves evne til hurtig omstilling på tværs af veletablerede økonomiske og faglige grænser og vilje til at prioritere til fordel for forskning og uddannelse, men så også frihed fra kortsigtet politisk indblanding i forskningsens veje.

Hvis forskningsministeren har mod til at komme ud af sit musehul og indgå i en nærmere drøftelse af den slags reformer, vil Venstre være parat.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Først kunne jeg forstå, at Venstre var tilhænger af lidt internt demokrati, og dernæst ønsker Venstre at afskaffe det interne demokrati:

eksterne folk skal kunne vælge ledere. Hvis det er en så god en model, hvad er det næste så? Hvad så f.eks. inden for folkeskoler, gymnasier? Hvis den her concernmodel med nogle folk udefra skal bestemme, skal vi så også have den indført i det øvrige uddannelsessystem? Så må det vel også være fremtiden.

Jeg skal lige minde om, at Venstre engang er sådan rundet af lidt skoledemokrati, men jeg kan forstå, at nu skal vi til at vende skuden.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det var friske synspunkter, der kom fra Venstres ordfører her, om fundamentale og revolutionerende ændringer i styrelserne på universiteterne.

Jeg vil blot lige minde om, at det tog 20 år at få ændret den gamle styrelseslov, som blev indført i begyndelsen af 1970'erne, og det lykkedes Bertil Haarder at få den ændret i begyndelsen af 1990'erne. Jeg tror, det tager meget lang tid at komme derhertil, hvor fru Karen Rønde åbenbart gerne vil.

Men inden fru Karen Rønde begynder at lægge sig i selen for sådan et forslag, synes jeg lige, hun skulle finde ud af, hvordan universiteterne selv stiller sig til det. For én ting er, at der sidder et råd af velmenende mennesker, som kommer med et forslag til, hvordan man skal ændre styrelserne på universiteterne; men det kunne jo også være meget sjovt at høre, hvad universiteterne, læreanstalterne, de studerende, lærerne osv. selv sagde til det, før man kastede sig ud i et stort korstog for det.

(Kort bemærkning).

Karen Rønde (V):

Til hr. Søren Kolstrup vil jeg sige, at Venstre synes stadig væk, at demokrati er en fremragende idé, men vi vil gerne lade os inspirere af, hvad forskellige forskningsmiljøer siger, hvad forskellige universitetsmiljøer siger, og hvad bl.a. Danmarks Forskningsråds rapport siger, som jeg varmt kan anbefale hr. Søren Kolstrup, som nok ikke har læst den, at læse.

Man kan se på f.eks. erhvervsskoleområdet, at der har man faktisk professionelle bestyrelser, som er utrolig glade for, og eleverne er glade for, underviserne er glade for den styrelsesform, som vi i Venstre mener vi kunne lade os inspirere af, når vi diskuterer ledelsesreformer på universiteterne.

Til fru Elisabeth Arnold vil jeg sige: Det her er en lang, sej proces, det er vi udmærket godt klar over, og derfor mener vi faktisk, at det er relevant at starte diskussionen nu. Og jeg vil også anbefale fru Elisabeth Arnold at læse rapporten fra Danmarks Forskningsråd.

Frank Dahlggaard (KF):

Da mit partis ordfører, hr. Brian Mikkelsen, ikke kan være til stede, skal jeg tage ordførerskabet.

Ministeren og regeringen lagde på det område ganske ambitiøst ud, og så blev det altså ikke til så meget, når det kom til stykket. Det blev til fire punkter, som ikke – synes vi – er særlig visionære eller vidtrækkende.

For Det Konservative Folkeparti er det afgørende i hele uddannelsespolitikken spørgsmålet om kvalitet, om faglig fordybelse og engagement. Og det gælder naturligvis også på de videregående uddannelser, universiteterne, at man styrker kvaliteten, engagementet, dygtigheden.

De foreliggende forslag her er såmænd meget gode. Det er små skridt; det er ikke værd at bruge den store energi på. Vi er lidt skuffede over, at der ikke er større visioner og tiltag, som kan styrke og forbedre kvaliteten på vore universiteter og videregående uddannelsesinstitutioner.

Forslaget om udviklingskontrakter: Jo, det finder vi da er en god idé. Vi tror på, at netop en kontrakt mellem parterne er en af flere måder, hvorpå vi kan sikre, at der i højere grad end i dag er styr på, hvad målene er, og hvordan man kommer derhen. Men vi kan da stille det spørgsmål: Hvad er så konsekvenserne i det tilfælde, at en sådan indgået kontrakt ikke overholdes? Hvad mener ministeren at der skal ske i sådanne tilfælde?

Så er der blandt de øvrige forslag et forslag om øget indflydelse til de studerende. Det synes Det Konservative Folkeparti er godt, men det har jo lidt karakter af, at det blev lidt for tyndt, og så sætter vi noget ind om mere medindflydelse og demokrati, for det lyder altid godt.

Nu er det jo ikke sådan, at vi er tilbage i begyndelsen af 1960'erne, hvor det hele er professorvælde. Vi har allerede i dag udbredt studentindflydelse og studenterdemokrati. Og – jo, det kan være meget godt med det lille nøk ekstra, måske da, måske da. Det afgørende for os er, at de studerende først og fremmest bruger deres tid og energi på den faglige fordybelse. Bliver der så kræfter til at deltage i studenterdemokratiet, er det fint. Men vi opfordrer til, at man som studerende i Danmark først og fremmest bruger kræfter og tid på sit fag.

Så til sidst er der forslaget om det forpligtende samarbejde og sammenlægninger; og det finder vi også kan være en udmærket ting.

Men som sagt: Vi savner forslag, der virkelig kan forbedre kvaliteten i vores uddannelsessystem, og vi er fra konservativ side villige til at betale for en sådan forbedring.

Christine Antorini (SF):

Selv om ministeren i sin skriftlige fremlæggelse skriver, at disse ændringer lægger op til et opgør med tanken om en entydig måde at organisere et universitet på, oven i købet kalder det for et paradigmeskift, så mener vi i SF, at ændringerne er minimale i forhold til eksisterende lovgivning.

Det understreges, at udviklingskontrakter bygger på frivillige aftaler mellem ministeriet og det enkelte universitet, og at kontrakterne bygger på universiteternes strategiplaner. Der er da også flere høringssvar, der peger på, at dette samarbejde slet ikke behøver en lovændring.

I SF har vi principielt været positive over for udviklingskontrakter, hvis de bruges til at fokusere på få og klare udviklingsmål. Forskningsministeriet har efter voldsom kritik også ændret det oprindelige udkast til indhold i kontrakter, så det ikke i lige så høj grad bliver detaljestyring og evaluering i form af antal publiceringer, patenter og andre kvantitative mål, der ikke nødvendigvis siger særlig meget om kvaliteten af forskningen og undervisningen.

Det er godt, at det af bemærkningerne fremgår, at konsistorium skal godkende rektors forslag til udviklingskontrakter. Men vi synes også, det ville være naturligt at understrege, at konsistorium skal inddrage de øvrige kollegiale organer i udformningen af kontrakterne.

Vi kan dog ikke rigtig se meningen med, at forudsætningen for at lave fri universitetsforsøg er indgåelse af en udviklingskontrakt. Allerede i dag er der mulighed for at få ministerdispensation til andre måder at organisere et universitet på. Det vil sige, at det paradigmeskift, som ministeren ellers fremhæver skulle være nyt ved lovforslaget, det kan man faktisk allerede i dag. Det nye består vist mest i, at Forskningsministeriet kan spille en mere aktiv rolle, fordi kontrakt og friforsøg nu skal følges ad.

Ét sted kunne vi i SF dog godt tænke os, at Forskningsministeriet aktivt brugte udviklingskontrakter, nemlig i de diskussioner, man er i gang med nu ude omkring på universiteterne om at sørge for at fremme, at der reelt kommer flere kvindelige forskere, at der kommer et smidigt generationsskifte, og at man sørger for at tage hul på den krise, der er på naturvidenskabernes, som også andre har peget på.

Men i SF ser vi stadig væk, at det helt afgørende problem i forhold til udviklingskontraktens succes er, at de dels er bundet op på år-

lige finanslovbevillinger, dels at de er indført i en situation, hvor universiteterne er presset økonomisk.

Forskningsministeren har ved flere lejligheder udtalt, at Folketinget har mistillid til universiteterne, og derfor ønsker Folketinget mere hånd i hanke med dem. Det er nogle udtalelser, som må stå for ministerens egen regning, for faktisk klarer dansk forskning sig fint sammenlignet med anden international forskning. Det er ikke et argument for, at man ikke kan gøre det bedre, men det er heller ikke et argument for det modsatte.

Problemet er et andet, nemlig at der er et velbegrundet politisk ønske om, at stadig flere unge skal have en videregående uddannelse, men at ressourcerne ikke følger med det store meroptag, der har været på universiteterne. Derfor er der en diskussion om undervisningskvalitet, som på sigt både kan føre til dårligere kandidater og til et dårligere rekrutteringsgrundlag for fremtidens forskere.

Samtidig skæres der i universiteternes egne basisbevillinger til forskning, og det gør det umuligt for universiteterne at gennemføre omstillinger og prioriteringer, fordi de bliver helt afhængige af, hvor mange eksterne midler – ofte styret via programmer – som de kan hente hjem.

I SF er vi derfor uenige i, at fireårige udviklingskontrakter ikke også følges op af flerårige budgetaftaler, og vi vil endnu en gang opfordre forskningsministeren og undervisningsministeren til at tage initiativ til en ny flerårsaftale om universiteternes økonomi.

Forskningsministeren har også fremsat forslag, der skulle øge studenterrindflydelsen, men alle de konkrete forslag er små, og de er reelt gennemført på en række af universiteterne helt frivilligt, uden at det behøver en lovændring. SF vil derfor under udvalgsarbejdet stille ændringsforslag i forlængelse af både DSF's og LMS' forslag, der sikrer, at studielederen skal inddrage studenternæstformanden, når der skal træffes væsentlige beslutninger, og at studienævnet skal godkende undervisningsplaner samt undervisere.

Jeg mener også, det vil styrke beslutningsprocesserne på universiteterne, hvis ledelse på alle niveauer i universitetssystemet blev anerkendt som en karrierevej, at der blev en ret og pligt til efteruddannelse af alle ledere, og at den administrative hjælp til de valgte ledere også på

studenterniveau blev øget. Det er ideer, som bl.a. AC har fremført i flere sammenhænge.

Vi støtter ændringerne i forhold til ph.d.-studerendes status og ser umiddelbart ikke problemer i forslaget om øget samarbejde mellem institutionerne. Men ligesom med udviklingskontrakter vil vi undersøge nærmere, om det overhovedet kræver en lovændring, eller om det ikke også fint kunne gøres inden for eksisterende lov, som mange høringssvar peger på.

Vi synes, det er svært at være imod ændringerne, da de reelle lovændringer er få og små, men vi håber gennem udvalgsarbejdet at kunne få tilslutning til opstramning f.eks. på studenterrindflydelsen.

Egil Møller (DF):

Da vores sædvanlige ordfører for området ikke har mulighed for at være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre følgende:

Med lovforslaget lægges der op til en ændring af universitetsloven, der på flere måder ændrer universiteternes måde at organisere sig på.

Der lægges således op til, at universiteterne får fuld frihed til at indrette sig efter deres egne ønsker og behov under forudsætning af, at der fortsat er medarbejder- og studenterindflydelse, en ansvarlig forvaltning og en målrettet strategi for universitetets faglige udvikling og bidrag til forskning, uddannelse og samfundet i øvrigt.

Redskaberne til opnåelse af disse formål, der foreslås, er hovedsagelig forslaget omkring udviklingskontrakter. Formålet hermed er, at det enkelte universitet i højere grad skal få styrket ambitionsniveauet på alle væsentlige områder og med frihed til intern omstilling. Samtidig sikres et dialogbaseret styringskoncept mellem ministeriet og universitetet.

Af de mange høringssvar, der er indkommet, hovedsagelig fra universiteterne, synes der ikke at være konsensus omkring dette, uanset at nogle peger på, at der er lagt op til en for stram styring og ensidig kommunikation fra ministeriet til universiteterne. Andre er mere positive over for forslaget.

Dansk Folkeparti er af den opfattelse, at universiteterne i højere grad skal blive selvstyrende, men vi lægger også vægt på, at udviklingskontrakterne bliver gensidigt forpligtende, således at det sikres, at det ambitionsniveau, som man lægger op til, også følges op.

Man kan naturligvis heller ikke på den anden side have, at universiteterne fuldstændig frit kan fastsætte deres egen styringsmodel. Der skal naturligvis være et minimum af snor og kontrol fra ministeriets side.

Herudover indeholder lovforslaget en justering om øget studenterindflydelse, således at det fastslås, at studenterindflydelsen skal øges ved, at de studerende sikres 25 pct. indflydelse på rektor- og dekanvalget, at næstformanden i studienævnet skal være en studerende, og at de studerende sikres medlemskab af institutbestyrelsen.

En øget studenterindflydelse kan naturligvis have mange både negative og positive sider. Af de negative sider kan f.eks. nævnes, at de studerende naturligvis kun har en interesse i universitetets organisation, så længe de er studerende, det vil sige i en 3-4-5-årig periode, og måske derfor ikke tænker så langsigtet som det faste personale.

På den anden side kan øget studenterindflydelse også være positiv og en tilskyndelse til, efter demokratiske principper, at få indflydelse på deres eget universitet. En øget indflydelse medfører selvfølgelig også øget ansvar for institutionens virke. De to ting må naturligvis følges.

Den overvejende del af høringssvarene ser da også som en positiv ting, at de studerende får mere indflydelse, og i Dansk Folkeparti ser vi ikke umiddelbart nogen grund til bekymring på dette punkt.

Det kan naturligvis, som der også er peget på i nogle af høringssvarene, forrykke magtbalancen mellem de studerende og de faste medarbejdere, men der må imidlertid ske en opfølgning på aftalen med den naturlige konsekvens, at ph.d'erne herefter hører til medarbejderne. Det har Dansk Folkeparti ikke specielle indvendinger imod.

Det er muligt, at der under udvalgsbehandlingen skal files lidt på de enkelte bestemmelser, når vi har haft lejlighed til at studere høringssvarene mere indgående. Men Dansk Folkeparti er overvejende positivt stemt for intentionerne i lovforslaget.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil koncentrere mig om udviklingskontrakterne, som jo er det primære i det her lovforslag, og så også sige noget om den øgede studenterindflydelse. De to andre områder, nemlig ph.d.-stipendiater og forpligtende samarbejde/

sammenlægninger, har jeg ingen særlige bemærkninger til, ud over at det ser ganske fornuftigt ud.

For så vidt angår udviklingskontrakterne, sagde CD i sin tale til den universitets- og forskningspolitiske redegørelse for 1998, som vi diskuterede her for, jeg tror det var 1-2 måneder siden, at så længe udviklingskontrakterne er et tilbud til universiteterne og indholdet udformes i et tæt samarbejde med de involverede universiteter, og så længe de opstillede rammer og mål ikke bliver for firkantede eller detaljerede, så mener vi, at der er mulighed for at få den fornødne balance, som CD mener må være en betingelse for, at vi går ind i det her med udviklingskontrakterne med et positivt syn.

Derfor savner jeg også lidt i lovforslaget guleroden til fra universiteternes side til at gå ind i det her. Som det er blevet påpeget af andre, kan man sige: Har universiteterne ikke i øjeblikket mulighed for at udarbejde planer ledelsesmæssigt, styringsformer osv.? Man risikerer med udviklingskontrakterne, at det er et meget stort og tidskrævende arbejde at udarbejde dem og sætte dem i værk, og at det netop bare bliver en stor bunke reelt overflødig papir, som så kan ligge og gulne og samle støv osv. på ledelseskontorer og i sekretariater, og det var jo ikke dét, der var meningen med ledelseskontrakterne.

Normalt når man laver udviklingskontrakter, er det jo typisk sådan, at der ligger en gulerod i form af, at de økonomiske rammer bliver blødt op, og det kan jeg ikke se der ligger i det her lovforslag. Derfor er det, at jeg må tage et lille forbehold om, hvorvidt de her udviklingskontrakter nu også får den ønskede succes, som vi sådan set håber, for vi er enige i, at der er brug for at eksperimentere mere med nye ledelses- og styrelsesformer. Vi ser udviklingskontrakterne som noget, der kan være med til at hjælpe nye styrelsesformer på vej.

Med hensyn til det, Venstre har sagt om, at Venstre havde ønsket sig en større reform, vil jeg dog sige, at universitetsloven jo ikke er så gammel, den har seks år på bagen, og vi synes måske i CD, selv om vi støtter intentionerne, sådan som de er lagt frem fra Danmarks Forskningsråd, at vi bestemt også støtter den model.

Men jeg tror ikke, man kan komme dertil fra den ene dag til den anden, og det er dér, vi siger: O.k., udviklingskontrakterne kan være et skridt i den retning, og derfor, selv om udviklingskontrakter ikke er noget stort dyr i åben-

baringen, og jeg vil spørgsmålstejn ved, om det her paradigmeskift, som forskningsministeren lægger op til, er det, så kan det dog være et skridt i den retning, som vi ønsker. Det er vi enige med Venstre og De Konservative i.

Men vi ved jo godt, at vi ikke får universiteterne med på det fra den ene dag til den anden. Det er som at starte en punisk krig. Derfor er vi enige i, at den diskussion må vi gemme og tage på et senere tidspunkt.

Men jeg vil dog gerne lufte den idé, om ikke det var muligt, at man skulle revidere de her udviklingskontrakter, altså sådan forsøge at have fokus på, om de nu også fungerer efter hensigten? Derfor ville mit forslag være, at man på en eller anden måde får skrevet ind i lovforslaget eller i bemærkningerne eller i betænkningen i hvert fald, at man er meget opmærksom på, at udviklingskontrakter nu også kommer til at virke efter hensigten, og at man er villig til at revurdere dem f.eks. efter et eller to år, altså at man løbende går ind og sikrer sig, at de nu opfylder det formål, der var tiltænkt.

Men på nuværende tidspunkt kan CD ikke se nogen grund til, at vi ikke skulle kunne støtte lovforslaget. Men som sagt er det ikke nogen stor sag, det her.

Elisabeth Arnold (RV):

Efter Det Radikale Venstres opfattelse er der ikke behov for en totalt ny styrelseslov. Den eksisterende styrelseslov, vi har, er kun få år gammel, og det tog mange, mange år at få den indført eller få den sat på plads, så vi kunne få flertal for den i Folketinget.

Den afløste en styrelseslov, der var 20 år gammel, og den havde altså bevist sin levedygtighed gennem flere årtier. Jeg forventer også, at hovedlinjen i den styrelseslov, vi har nu, skal holde flere årtier, altså mange år endnu. Det betyder dog ikke, at der ikke er behov for en gang imellem at justere, hvis der er behov for det, og det er så det, vi gør i dag.

Jeg synes måske også, at begrebet paradigmeskift er meget store ord her i april måned. Jeg synes, at det, der afstedkommer paradigmeskiftet, er jo netop udviklingskontrakterne, arbejdet med udviklingskontrakterne: Hvordan kommer det til at se ud, hvordan kommer det til at påvirke universitetets liv, hvordan kommer det til at påvirke universiteternes kvalitet? Det er jeg en af dem der er meget, meget spændt på at se, og vi følger arbejdet med udviklingskontrakterne med meget, meget stor in-

teresse fra Det Radikale Venstres side. Vi forventer os naturligvis, at universiteterne kommer med nogle meget, meget spændende udviklingskontrakter, som vi kan følge implementeringen af.

Men denne lov er jo kun fremsat netop for at gøre det muligt at gennemføre udviklingskontrakter, gøre det muligt for universiteterne at have den frihed, som gør, at de kan indgå disse udviklingskontrakter og derfor også handle på lidt mere frie præmisser, end de kan i øjeblikket.

Så de bestemmelser, der handler om udviklingskontrakterne, opfatter jeg mest som nogle, der er pligtstof, fordi det er nødvendigt af hensyn til udviklingskontrakternes gennemførelse.

Det samme pligtstof, kunne man også sige, er de paragraffer, der handler om de forpligtende samarbejders sammenlægning. Det er på samme måde en opfølgning af den universitets- og forskningspolitiske redegørelse, vi har haft tidligere på året, hvor det også skal være muligt at samarbejde på tværs af de hidtidige institutionsgrænser. Det skal da også være muligt at handle friere, end man har kunnet indtil nu.

De to sidste ændringer er lidt forskellige af karakter. Den om ph.d.-stipendiater er blot en konsekvens af, at ph.d.-stipendiaterne jo i visse tilfælde optræder som lønmodtagere og derfor skal have en anden status. Men den sidste med øget studenterindflydelse er en slags reparation af et demokratisk underskud, der har været i universiteternes styrelse gennem længere tid. Der har været bekymring fra studenternes side og også fra anden side om, at der var for lidt indflydelse hos studenterne. Den bekymring har vi i Det Radikale Venstre delt, og vi er derfor glade for, at der nu er en sikring, der i højere grad kommer de studerendes indflydelse til gode.

Søren Kolstrup (EL):

Ja, vi står jo med en sammenkøbt ret; der er flere elementer i spil. Det ene element i loven er udviklingskontrakter, det andet større element – ja, hvis man kan kalde det sådan – er altså en anelse mere arbejdspladsdemokrati.

Lad mig tage udviklingskontrakterne først: Enhedslisten er som udgangspunkt ikke tilhænger af udviklingskontrakter. Hvis udviklingskontrakterne hæmmer det interne demokrati, så siger vi nej tak. Hvis der er nogle, der kan argumentere for, at udviklingskontrakterne omvendt kan være med til at styrke demokratiet i

kollegiale organer, herunder de organer, der er tættest på de ansatte og de studerende, så er vi indstillet på en drøftelse. Så vil begrebet »synliggørelse« pludselig også for os få en positiv betydning. Hvor vi havner i de kommende drøftelser, ja, det må forhandlingerne jo så vise.

I bemærkningerne til loven defineres udviklingskontrakter som en udveksling af hensigts-erklæringer. Det kan være nyttigt for de studerende og for de ansatte på universiteter selv at synliggøre de demokratiske processer og resultaterne deraf, hvis ikke man stresser de berørte gennem udviklingskontrakter. Forskning og undervisning kræver ro. Igen: Udviklingskontrakter kan indtænkes i forskellige sammenhænge. Hvis det er i en demokratisammenhæng, hvor man kan sige, det interne demokrati har en form for vetoret, jamen, så siger vi ja tak.

Et andet element i loven er så spørgsmålet om Ph.D.-studerende. Det er meget fornuftigt, at Ph.D.-studerende med lønarbejderstatus flyttes fra valggruppen af studerende til valggruppen af heltidsansatte.

Hvad angår sammenlægning og samarbejde: Jamen for at få flere sammenlægninger og lignende vil ministeren have udvidet muligheden for at søge dispensation til disse samarbejder. Nu tror jeg ikke, at der er nogen i den her sal, der har noget imod forpligtende samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, men det er selvfølgelig interessant, at dette forslag i universitetsverdenens hørings svar kaldes for overflødig.

Jeg kunne godt være en smule nervøs for, at ministeren ønsker flere sammenlægninger og derfor bruger en lovændring som signal. For Enhedslisten er det centralt, at vi undgår flere sager som Odense Universitet, hvor de studerendes demokratiske rettigheder blev trådt grundigt under fode i forbindelse med skabelsen af Syddansk Universitet. Vi ønsker derfor at sikre, at sådanne samarbejder kun kan ske under iagttagelse af de demokratiske spilleregler på det enkelte universitet, altså efter høringer og grundig inddragelse af alle de daglige brugere, studerende og ansatte.

Det leder så hen til det, man vel kunne kalde det mest positive i dette lovforslag, nemlig øget studenterindflydelse.

Når man betænker de lyriske ord, der er blevet brugt i den forskningspolitiske redegørelse om nødvendigheden af, at de studerende tager medansvar, får medindflydelse, ja, så skal jeg da ikke nægte, at det er meget, meget beske-

dent, hvad man præsterer i det her forslag, nemlig at sikre de studerende en vægt på 25 pct., og at de får en plads i institutbestyrelsen. Det er et godt, et lille, men et regulært fremskridt.

Forslaget om, at studerende skal besætte næstformandsposten i studienævnene er ærlig talt lidt af en narrehat. Det flytter ikke så meget. Men jeg har også bemærket i debatten i dag, at der var flere ordførere, der talte pænt om øget demokrati, og så kunne det jo være interessant, om der kunne laves ændringsforslag for en skærpelse af den tanke, der ligger bag. Når vi nu er ved at lave et lovforslag, kunne vi så ikke gøre det en anelse større, så man også mærkede det i dagligdagen?

For Enhedslisten er det centralt, at de studerende får reel indflydelse på deres hverdag. Vi ønsker et arbejdspladsdemokrati. Som udgangspunkt vil vi derfor gerne være med til at flytte magt fra den enkelte leder til de kollegiale organer, således at der kommer en mere kollektiv ledelse. Vi ønsker at få oprettet f.eks. institutråd, hvor forskere, undervisere, studerende og TAP'ere får indflydelse i stedet for bestyrelser.

Jeg vil også sige: O.k., det er der, vi står. Den mindste styrkelse af de studerendes og de ansattes rettigheder vil vi se positivt på. Hvis der f.eks. i den her sag kan dannes et flertal for, at studienævnet og de studerende her får en langt større eller i hvert fald mere reel indflydelse, så vil vi meget gerne være med til at se på det, og derfor vil vi gerne drøfte en udbygning af den her fremlagte, lad mig kalde det skitse, men jeg synes, at den har behov for, at vi fylder noget mere i den.

Lad mig så lige komme med ét signal: Vi siger entydigt klart nej til, at der åbnes for at ansætte ledere, og der er der kommet en lille pas-sus med i bemærkningerne til lovforslaget, som vi ikke ønsker der står. Den kan passende udrenses, mener vi.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet er positiv over for ministerens lovforslag. Seneste ordfører og også andre ordførere har været inde på, at man jo sådan set godt kunne have gået længere endnu i forhold til studentermedindflydelse. Man kunne være gået længere i forhold til at lave om på universiteterne. Men jeg tror egentlig, at når alt kommer til alt, er det hensigtsmæssigt, at man sådan tager et skridt ad gangen. Det er trods alt en

verden, som jo er noget konservativ i hele sin struktur, og hvis man sådan fra den ene dag til den anden laver revolution, tror jeg faktisk, at vi kommer til at skade mere, end vi kommer til at gavne.

Når vi i Fremskridtspartiet ser på forslaget her, ser vi, at det er et forslag, der går i den rigtige retning, og alt andet lige kan vi så selvfølgelig støtte forslaget.

Der er jo tale om, at der bliver større frihed og mere fleksibilitet i form af disse udviklingskontrakter, men at man netop også laver udviklingskontrakterne, for at der er politisk snor i det, at det ikke bliver sådan helt autonomt, om jeg så må sige, men at vi i Folketinget via ministeren har adgang til at have lidt politisk hold på, hvad det egentlig er, der kommer til at ske. Så jeg synes, det er en god model, nemlig udviklingskontrakterne, man har valgt, som man jo så også har adopteret fra andre offentlige institutioner. I Fremskridtspartiet synes vi, at det er en ganske glimrende ting, at det nu også bliver indført her.

Den øgede studenterindflydelse er vi selvfølgelig også med på, og samarbejdet på tværs af universiteterne ser vi også som et gode. Det burde man gøre på langt flere uddannelsesinstitutioner her i landet, også de tekniske uddannelser burde man lægge sammen; men det er jo en helt anden sag. Her taler vi om universiteterne, og vi er tilfreds med, at man lægger op til et større samarbejde på tværs af universiteterne.

Så er der muligheden for at oprette lønnede ph.d.-stipendiater. Det kan vi jo ikke have nogen som helst indvendinger imod. Det synes vi faktisk er ganske glimrende at gøre.

Samlet er det som sagt et forslag, som vi i Fremskridtspartiet ser positivt på, og vi kommer til at støtte forslaget. Vi savner lidt en endnu større indflydelse fra erhvervslivets side på, hvad der sker på universiteterne. Det kan være, det kommer i den næste runde, det kan også være, det kommer i disse udviklingskontrakter, det kan man ikke vide, nu bliver banen jo sådan set rimeligt åben for det. Det er trods alt erhvervslivet, der til sin tid skal ansætte disse unge, der bliver uddannet på universiteterne, men det kan være, at det kommer sammen med udviklingskontrakterne. Lad os prøve at se på det.

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti er enig med ministeren i, at der godt kan være behov for en vis præcisering

af, hvad der er de enkelte universiteters mål inden for såvel forskning som undervisning, ikke mindst hvis man overvejer at give universiteterne mulighed for at eksperimentere med deres styreform.

Med hensyn til konsekvenserne har jeg læst i bemærkningerne, at kontrakterne kun skal have til formål at stimulere til fornyelse, omstillinger m.v., og da det skal være frivilligt for institutionerne at indgå disse udviklingskontrakter, forekommer det mig, at ministeren med lovforslaget måske gør stor ståhej ud af en sag, der uden videre kunne forhandles direkte mellem ministeriet og de enkelte universiteter, hvis de skulle udtrykke ønske om at eksperimentere med deres ledelsesformer.

Vedrørende Ph.D.-stipendiater mener Kristeligt Folkeparti, at de foreslåede lovændringer forekommer helt rimelige. Vedrørende det forpligtende samarbejde og sammenlægning er det meget svært at overse konsekvenserne af forslaget. For hvilke institutioner tænker man sig, at universiteterne, enkelte fakulteter eller enkelte afdelinger, institutter skal involvere sig i et forpligtende samarbejde med? Og hvad skal motiverne være for at indgå i dette samarbejde? Vil det eventuelt være muligt efter lovændringen at tvinge enkelte universitetsafdelinger ind i et samarbejde, de reelt ikke er interesseret i?

Det mere kortsigtede hensyn til produktudvikling og beskæftigelse mener vi varetages bedst gennem en kontraktforskning, som mange institutter allerede er meget fortrolige med. Så hvorfor ikke blot gøre det mere attraktivt at indgå sådanne kontrakter? Vil det eventuelt få bevillingsmæssige konsekvenser, hvis en lille institution nægter at indgå i et samarbejde, som en større institution måtte ønske? Og hvilken sikkerhed vil den lille part få for ikke at blive økonomisk udsultet efter en eventuel sammenlægning?

Disse spørgsmål ønsker vi at få afklaret under udvalgsarbejdet.

Vedrørende øget studenterindflydelse er der for mig at se klart tale om et skridt i den helt rigtige retning. Studerende på landets universiteter m.m. skal have indflydelse på deres uddannelsesinstitution. Herigennem sikres jo en god udvikling af uddannelsen. De studerende ved, hvor skoen trykker, og har ret til at skulle kunne gøre deres indflydelse gældende i forhold, der vedrører dem og deres fremtid. Unges fremtid og muligheder afhænger jo i større og

større grad af deres uddannelsesmæssige baggrund.

At de studerende får større indflydelse i de forskellige organer er sundt og vil måske kunne bidrage til, at flere under uddannelse rent faktisk vil deltage mere aktivt i udviklingen af deres uddannelsesinstitution. At der i dag er en ringe interesse for valg til de forskellige organer på skolen skyldes til dels, at de studerende har en klar fornemmelse af, at de alligevel ikke får indflydelse, men kun er pynt, som kan legitimere beslutninger.

Derfor jo mere indflydelse, jo mere deltagelse. Denne parole kan have en aktivt smittende effekt på andre forhold som f.eks. unges deltagelse i politiske, samfunds- og civilsamfundsmæssige institutioner.

Så helt igennem et godt forslag, og vi ser frem til et godt og positivt arbejde med det i udvalget, hvor vi så også regner med at få svar på de stillede spørgsmål.

Forskningsministeren (Jan Trøjborg):

Jeg takker ordførerne for de mange kommentarer. Man kan sige, at kommentarerne trækker jo lidt i forskellig retning alt efter holdning, men jeg vil hæfte mig ved, at jeg var meget glad for det, fru Tove Videbæk, hr. Egil Møller, hr. Tom Behnke, fru Susanne Clemensen, fru Lise Hækkerup og fru Elisabeth Arnold sagde, nemlig at vi netop her har en interessant mulighed for at være med til at præge udviklingen. Jeg synes, at hvis vi ser på universitetsområdet i øjeblikket, er der faktisk mange ting, der spirer, der gror. Der er grøde i utrolig mange eksperimenter med forskellige nye former for organisationskonstruktioner, ledelsesformer, styringsformer.

Imidlertid synes jeg, det er forholdsvis sjældent, at ideen kommer fra institutionerne selv. Det er ofte sådan, at det sker i et meget tæt samspil med ministeriet. Det er naturligt nok. Her kommer der et behov, der ofte udtrykkes fra Folketingets side, men det kan også være fra omverdens side, som så udmøntes, udkrystalliseres, i konkrete aftaler og konkrete initiativer. IT-højskolen er et eksempel, CIT-centret, et COM-center, et Mads Clausen-institut er andre eksempler, og biotekinvesteringer måske et femte eksempel, og det siger måske noget om, at udviklingskontrakter kan blive et ganske godt instrument. Det kan være et skridt i den rigtige retning, men også et ganske aktivt instrument, som kan bruges til at være med til at

præge udviklingen, således at vi får ikke ro, men vi får mulighed for at udvikle betydelig hurtigere, end vi har gjort hidtil.

Jeg forestiller mig ikke, at udviklingskontrakt nr. 1 er en stor revolution, men jeg forestiller mig, at udviklingskontrakt 2,3,4 og 5 bliver mere og mere forpligtende, netop forpligtende i forhold til bl.a. at eksperimenter mere effektivt med nye ledelsesformer.

Hr. Frank Dalgaard sagde det jo sådan set rigtigt. Hr. Frank Dalgaard sagde, at kvalitet er det vigtige. Netop. Og netop derfor har instrumentet udviklingskontrakter den overordnede overskrift, der hedder kvalitet, højere ambitionsniveau, at definere målene præcist og klart og skitsere, hvilke strategier der skal til for at nå disse mål. Se det er en lidt anden form for styringsmekanisme i en mere forpligtende form, end man hidtil har anvendt på de fleste institutioner, og derfor er der ingen tvivl om, at det instrument efterhånden vil udvikle sig og blive ganske stærkt og brugbart, naturligvis i en dialog mellem ministerium og universitet.

Så er jeg godt klar over de synspunkter, som er fremført fra jernindustriens side, altså Dansk Industri, Dansk Metal, og hvad de hedder alle sammen, og som hr. Frank Dalgaard gentog her, om, at der findes én universel ledelsesmodel, der er den eneste rigtige, men som de vist for øvrigt ikke selv benytter i deres egne organisationer. Der er vist også valgt ledelse, men det er nu en anden sag. Det er den model, man bare lige fra den ene dag til den anden skal trække ned over den samlede universitetsverden i kongeriget.

Det tror jeg er uproduktivt. Jeg er godt klar over, at der er steder i verden, hvor det er sket. Der er et eneste sted i verden, det er sket, er i Holland. Jeg har haft den fornøjelse med formanden for Danmarks Forskningsråd, Søren Isaksen, at studere lidt nærmere, hvorledes det er foregået i Holland. Jeg fik den forklaring af det hollandske ministerium, at der var foregået 21 års debat, at Jo. M. Ritzen havde været minister for det samme område i 9 år, og så kunne det lade sig gøre at introducere en helt ny form for ledelse på universiteterne.

Imidlertid er jeg ikke overtydet om, at én model nødvendigvis i alle tilfælde er det rigtige. Jeg synes da også, vi har eksempler fra det private erhvervsliv på, at der kan være virksomheder, der ganske vist er ledet af en bestyrelse og har ansat en direktion, der gør det mindre heldigt. Jeg nævner i flæng Hafnia og

Nordisk Fjer, og der er måske andre, der kan bidrage med flere eksempler.

Det, at der er én universel model, der kan være gældende for alle universiteter, en bestemt ledelses- og styringsform, tror jeg ikke så meget på. Til gengæld tror jeg på, at en række af de eksempler på krisetegn, vi ser visse steder, f.eks. Naturvidenskabeligt Fakultet på Københavns Universitet, er meget gode eksempler, der tyder på, at der mange steder er behov for, at man grundigt tænker igennem, om der ikke var behov for at udvikle ledelsesinstrumenter til et højere eller bedre niveau, en ny form, som bl.a. skitseres som mulighed i udviklingskontrakter.

Jeg tror, at udviklingskontrakterne kan være med til at definere en ny model de steder, hvor der er behov for nye ledelsesformer. Men det er jo ikke sådan, at alle universiteter, uanset at de er ledet af en demokratisk valgt rektor, kan siges at være dårligt ledet. Tværtimod har vi jo fremragende, strålende eksempler på universiteter, der gør det bragende godt, og så har vi andre steder, som jeg nævnte før, hvor der er behov for at se sagen efter i sømmene.

Fru Karen Rønne efterlyste en elefant, tror jeg det var, eller sagde med andre ord, at ministeren sprang op som en løve og faldt ned som et lam. Det er jo i alt fald et meget interessant billedsprog. Når jeg har studeret de reaktioner, der har været på vores udspil oven på debatten her i Folketinget om den forsknings- og universitetspolitiske redegørelse og udspillet om ændringer i universitetsloven, og når jeg har læst debatten, så har jeg mere en opfattelse af, at mange i universitetsverdenen har betragtet mig som en ulv i fåreklæder snarere end som en løve, der sprang op og faldt ned som et lam.

Ulv i fåreklæder synes jeg nu er en forkert betegnelse. Jeg tror, det er mere rigtigt og ærligt at sige, at vi ønsker en fornyelse. Vi ønsker en debat, kvalitet, et højere ambitionsniveau på alle universiteter, og vi ønsker en drøftelse på basis af, at vi ønsker at tale op til forventningerne om, at vi kan gøre det bedre, snarere end ned til fordømmene om, at vi vil styre alting hen over hovedet på andre.

Nu skal jeg slutte med at sige til hr. Søren Kolstrup, der gerne vil have ro: Javel det kan være rart med ro. Imidlertid er det jo ikke altid, at udvikling kommer baseret på ro alene. Der skal også være tid til eftertanke, men ro alene er jo ikke løsningen på de problemer, vi står over for.

Jeg siger da hr. Søren Kolstrup tak for den meget præcise formulering af partiets stilling. Jeg forstod, at det var et entydigt nej i hvert fald til de forandringer, som regeringen har lagt op til.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

En kort bemærkning til forskningsministeren, fordi jeg sagde i min ordførertale, at jeg også ville nævne spørgsmålet om studenterindflydelse. Det glemte jeg så helt at nævne, så nu vil jeg lige sige, at CD naturligvis også støtter de forslag, der er om øget studenterindflydelse.

Med hensyn til bestemmelsen om, at de studerendes stemmer skal vægte med 25 pct. uanset stemmedeltagelse, vil jeg dog sige, at der også fra regeringens side må ligge en forpligtelse over for universiteterne til at gøre opmærksom på, at universiteterne har en rolle med hensyn til at informere mellem valgene, sådan at de studerende ved, hvad det er, der foregår, og hvad det er for en indflydelse, de har i det konkrete daglige arbejde.

Det kunne måske være med til, at den lave stemmedeltagelse blandt de studerende blev højere.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Det, der kalder mig op, er ministerens udlægning af det, jeg sagde som ordfører for mit parti, for den var jo ikke rigtig.

Jeg hverken sagde eller mener, at der kun findes én rigtig ledelsesmodel, og at det er den, som jernindustrien, eller hvem det nu var, går ind for. Nej, jeg sagde faktisk som ordfører her fra talerstolen for ikke så længe siden, at vi går ind for forslaget om udviklingskontrakter. Vi mener, det er en god idé. Vi mener også, at studenterindflydelse og måske også øget studenterindflydelse efter de retningslinjer, der er skitseret i lovforslaget, er en god idé, selv om vi ikke falder på halen for det og vil bruge 10 minutter til at fortælle, hvor dejligt det er med studenterindflydelse, som om vi ikke havde noget i forvejen.

Vi er faktisk positivt indstillet over for forslaget og er ikke på nogen måde eksponent for nogen betonindstilling til, at ledelse skal være hierarkisk og pyramideopdelt. Vi gav udtryk for positiv indstilling til udviklingskontrakter. Sådan er det.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Ja, nu ved jeg ikke, hvor forskningsministeren var henne, da jeg holdt mit indlæg, men jeg må da gøre opmærksom på, at det ikke konkluderede et nej til det her forslag. Det var sådan, jeg hørte det, ministeren sagde, så det var en alvorlig misforståelse fra ministerens side. O.k. O.k.

Så skal jeg da præcisere, at mit begreb »ro« gik på ro omkring forskning og omkring uddannelse, men hvis man til gengæld så kan tale om en indre dynamik, synes jeg, det er meget positivt.

I den forbindelse ville jeg sammen med andre i den her sal gerne være med til at gøre – lad mig så være forsigtig – de her demokratiinitiativer en smule stærkere og lidt mere reelle, så vi fik en lidt større lov ud af det, når vi nu alligevel mødes her til komsammen.

Det var det, jeg sagde.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 100:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af konkurrenceloven.

Af Jørn Jespersen (SF) m.fl.
(Fremsat 23/3 99).

Forslaget satte til forhandling.

Forhandling

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Ja, erhvervsordførerne er flittige folk. Vi både indleder dagen og afslutter dagen.

Her ved afslutningen af dagen er det et forslag fra SF om ændring af konkurrenceloven, der er på. Ændringen, som SF foreslår, ligger i fem punkter. Forslagsstillerne har som begrundelse bl.a. henvist til rapporter fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Det Økonomiske Råd, som inden for de sidste år er udkommet.

De fem punkter i forslaget er indførelse af fusionskontrol, forbud mod misbrug af dominerende stilling med skrappere sanktioner, skærpet forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, ændring af Konkurrencerådets sammensætning og endelig styrkelse af Konkurrencestyrelsen for at sikre kortere sagsbehandlingstider.

Det foreslås bl.a. at skærpe forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler, så mulighederne for at fritage aftaler fra forbudet præciseres, og administrationen af reglerne strammes op. Jeg forstår forslaget derhen, at forslagsstillerne mener, at der skal indføres skrappere krav for at kunne fritage aftaler fra forbudet.

Efter min opfattelse er denne del af forslaget uhensigtsmæssig af to grunde. For det første har et af formålene med den nuværende konkurrencelov været at skabe et regelsæt, der i modsætning til det tidligere, vi havde, i høj grad kommer på linje med den regulering, som gælder i EU og i de fleste af de øvrige EU-lande. Baggrunden er regeringens bestræbelser på at opnå en administrativ enkel løsning til gavn for de danske virksomheder, som dermed undgår forskellige regelsæt. I øvrigt er dette også en ambition på forbrugernes vegne, for de vil blive stillet mere ensartet og forventeligt i forhold til konkurrencevilkår på virksomheder i Europa.

For det andet giver de nuværende regler mulighed for individuelt og gruppevis at fritage de aftaler, hvor gevinster for f.eks. forbrugerne overstiger de ulemper, der kan være, ved at aftalerne på visse punkter begrænser konkurrencen.

For så vidt angår de øvrige ændringer, som SF har foreslået, vil jeg gerne understrege, at loven, som den gælder nu, og som jo altså har en helt anden metode indbygget i sig, kun har virket fra 1. januar sidste år. Jeg synes derfor, det er vigtigt, at vi, som vi også har været, vil være meget nøjeregnende med at samle erfaringer, og der synes jeg også godt, at der kan være mere tid til at samle flere erfaringer, før vi giver os i kast med at ændre loven.